C/2025/5160

28.10.2025

Avizul Comitetului Economic și Social European

Strategia UE de sprijinire, protejare și capacitare a societății civile

(aviz solicitat de Comisia Europeană [1])

(C/2025/5160)

Raportori generali: **Pietro Vittorio BARBIERI**
Peter SCHMIDT
Christa SCHWENG

Temei juridic	Articolul 51 alineatul (2) din Regulamentul de procedură
Sesizare	13.5.2025
Temei juridic	Articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie
Data adoptării în sesiunea plenară	17.7.2025
Sesiunea plenară nr.	598
Rezultatul votului (pentru/împotrivă/abțineri)	152/00/02

1. Concluzii și recomandări

1.1. Comitetul Economic și Social European (CESE) a fost înființat în 1957 prin Tratatul de la Roma, ca organ consultativ al instituțiilor UE, el permițând societății civile organizate să-și exprime opiniile la nivel european și canalizându-i pozițiile în procesul de elaborare a politicilor UE. CESE a jucat un rol semnificativ în promovarea dialogului civil de-a lungul istoriei și, prin acest aviz, va oferi Comisiei Europene un proiect de strategie pentru societatea civilă și o propunere de platformă comună a societății civile.

1.2. CESE salută inițiativa Comisiei Europene referitoare la o strategie cuprinzătoare pentru societatea civilă și la o platformă a acesteia, elemente cu atât mai urgente în peisajul actual, în care democrația este amenințată, iar spațiile societății civile se reduc, atât în statele membre, cât și la nivel mondial.

1.3. O strategie a UE pentru societatea civilă ar trebui să introducă măsuri bazate pe:

— un mediu sigur și propice pentru societatea civilă;

— sustenabilitate și independență (prin finanțare) și

— consolidarea participării civice și a dialogului civil (prin structurarea și consolidarea mecanismelor existente).

[1] Aviz bazat pe un punct din programul de lucru al Comisiei înainte de publicarea documentului Comisiei și solicitat de Comisia Europeană în scrisoarea sa din 13 mai 2025.

1.4. Strategia ar trebui să includă un acord interinstituțional privind dialogul civil, facilitat de CESE, pentru a asigura practici coerente de dialog civil între instituțiile UE.

1.5. CESE subliniază și că strategia pentru societatea civilă și platforma de dialog civil ar trebui să fie însoțite de întărirea cooperării interinstituționale și de dialoguri mai structurate și mai incluzive cu privire la recomandările CESE.

1.6. Pe baza experienței și a rețelei sale, CESE propune lansarea unui proiect-pilot în parteneriat cu Comisia Europeană, care să stabilească un amplu dialog încă din primele etape ale procesului politic. Accentul principal ar fi pus pe chestiuni legate de democrație, drepturi fundamentale și statul de drept, care ar urma să fie discutate în cooperare cu Grupul ad-hoc al CESE privind drepturile fundamentale și statul de drept (Grupul DFSD). După punerea în aplicare și evaluarea proiectului ar putea fi propuse procese de dialog ample similare referitoare la alte subiecte-cheie relevante pentru societatea civilă.

1.7. Această platformă ar trebui:

— să îndrume dialogurile (facilitate de organele de conducere) privind democrația, drepturile fundamentale și statul de drept și, ulterior, să contribuie la procesele politice esențiale, de exemplu la programul anual de lucru al Comisiei;

— să găzduiască o conferință anuală de dialog civil pentru a prezenta și a perfecționa proiectele de recomandări, împreună cu toate părțile interesate implicate;

— să monitorizeze dialogul civil prin intermediul unui tablou de bord anual, care să contribuie la rapoartele bienale privind acest dialog;

— să pună bazele unui acord interinstituțional privind dialogul civil, facilitat de CESE, pentru a asigura practici coerente în acest domeniu între instituțiile UE și respectând principiile enumerate la punctul 3.7.1.

1.8. CESE recomandă Comisiei Europene să stabilească aparte dispoziții adecvate pentru a consolida dialogul civil european la toate nivelurile și să ofere finanțare pentru implementarea platformei societății civile. Proiectul-pilot propus ar permite Comisiei să testeze inițiativa amplă de consultare propusă, utilizând resurse suplimentare limitate, dat fiind că cea mai mare parte a instrumentelor sunt deja operaționale.

2. **Observații generale**

2.1. În scrisoarea sa de misiune ([2]) adresată comisarului desemnat pentru democrație, justiție și statul de drept, Michael McGrath, președinta Comisiei Europene a arătat că, pentru a intensifica colaborarea cu societatea civilă în chestiuni de democrație, stat de drept și aspectele conexe, dl McGrath va avea sarcina de a construi o platformă a societății civile pentru a sprijini un dialog civil mai sistematic și de a depune eforturi pentru a consolida protecția societății civile, a activiștilor și a apărătorilor drepturilor omului în activitatea lor.

2.2. Punctul relevant din programul de lucru al Comisiei pentru 2025 prevede că *„[o]rganizațiile societății civile au un rol important în protejarea sistemelor și a instituțiilor noastre democratice”* și că *„Comisia, în actualul mandat, își va intensifica angajamentul de a sprijini, a proteja și a capacita societatea civilă”*. În cadrul „noilor inițiative” menționate în anexa la programul de lucru, Comisia afirmă angajamentul său de a elabora o strategie a UE „de sprijinire, protejare și capacitare a societății civile (propunere fără caracter legislativ, T3 2025)”. În consultarea sa publică de pe portalul „Exprimați-vă părerea!”, Comisia Europeană a anunțat că obiectivele-cheie provizorii ale strategiei vor fi *„consolidarea implicării semnificative și a protecției organizațiilor societății civile care lucrează la o gamă largă de politici ale UE”*. În continuare, se menționează că strategia *„va propune inițiative de sprijinire a unui mediu favorabil, cu acțiuni la nivelul UE pentru a preveni restrângerea spațiului civic.* Aceasta va *„propune și acțiuni de îmbunătățire a dialogului dintre autoritățile publice și organizațiile societății civile cu privire la democrație, statul de drept și aspectele conexe”*. La nivelul UE, aceasta va *„include implicarea prin intermediul unei platforme a societății civile”* ([3]).

([2]) Scrisoare de misiune adresată de Ursula von der Leyen, președinta Comisiei Europene, lui Michael McGrath, comisarul desemnat pentru democrație, justiție și statul de drept, 17 septembrie 2024, https://commission.europa.eu/document/download/907fd6b6-0474-47d7-99da-47007ca30d02_ro?filename=Mission%20letter%20-%20McGRATH.pdf.

([3]) Cererea de contribuții intitulată „Strategia UE privind societatea civilă”, de pe portalul „Exprimați-vă părerea!” al Comisiei Europene, publicată la 13 iunie 2025.

2.3. Tratatul de la Roma a instituit Comitetul Economic și Social European ca organ consultativ alcătuit din reprezentanți ai categoriilor economice și sociale și ai intereselor generale ale statelor membre. Articolul 300 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) adaugă că „Comitetul Economic și Social este constituit din reprezentanți ai organizațiilor patronale, salariale și ai altor reprezentanți ai societății civile, în special din domeniile socioeconomic, civic, profesional și cultural". Misiunea CESE este de a contribui la procesul decizional cu propriile sale avize independente privind aspectele care intră în sfera sa de competență, astfel cum sunt desemnate de tratate. Printre numeroasele inovații introduse de Tratatul de la Roma în peisajul european și mondial se numără începuturile democrației participative, prin consultări directe și structurate cu societatea civilă organizată. Rolul Comitetului derivă direct din democrația participativă, permițând reprezentanților partenerilor sociali naționali și ai organizațiilor societății civile să emită avize cu privire la legislația UE și să lucreze împreună într-un spirit de compromis, să aplice principiile democratice și să ofere societății civile, inclusiv grupurilor minoritare, o voce transparentă.

2.4. Articolul 11 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), care pune bazele unui dialog civil veritabil și structurat la nivel european, oferea perspective semnificative pentru dezvoltarea în continuare a democrației participative. Dialogul civil trebuie să fie însoțit de dialogul social cu partenerii sociali, asigurând astfel participarea pe termen lung a societății civile organizate la procesul decizional european.

2.5. În calitate de casă a democrației participative, CESE funcționează ca o platformă pentru participarea pe scară largă a societății civile și ca motor al eforturilor de a oferi societății civile un loc la masa europeană. CESE acționează ca un far, îndrumând societatea civilă către procesele decizionale ale UE. Funcția sa principală este de a promova, organiza și canaliza democrația participativă în rândul instituțiilor UE.

2.6. Începând cu 1992, Comitetul a elaborat un număr semnificativ de avize, studii și declarații privind dialogul civil și democrația participativă. Toate acestea sunt rezumate în *Compendiul privind democrația participativă: O poveste de succes scrisă de CESE* ([4]), actualizat în permanență.

2.7. În continuare este prezentată o listă a realizărilor și publicațiilor care merită a fi menționate în mod special.

— Raportul de informare al CESE pe tema *„Europa cetățenilor"* din 8 aprilie 1992, care a deschis tema dialogului cu cetățenii și cu reprezentanții lor.

— Avizul din proprie inițiativă pe tema *„Rolul și contribuția organizațiilor societății civile la construirea Europei"* din 22 septembrie 1999, care a promovat și însoțit adoptarea articolului 11 din TUE.

— Crearea, în 2004, a Grupului de legătură (cu organizațiile și rețelele europene ale societății civile), care să ofere un cadru pentru dialogul politic și cooperarea în chestiuni transversale de interes comun. Grupul este format din membri ai CESE și din 47 de organizații și rețele europene. Trebuie remarcat că CESE a fost primul organism al UE care a adoptat un proces de democrație participativă.

— Manifestarea anuală a Săptămânii societății civile, găzduită de CESE pentru a colabora cu organizațiile societății civile și cu societatea civilă într-un sens mai larg, promovând dialogul cu privire la aspectele-cheie cu care se confruntă Europa. CESE este casa societății civile organizate, oferind acestor grupuri o platformă pentru a-și exprima opiniile și a contribui la elaborarea politicilor UE.

([4]) CESE, *Democrația participativă – O poveste de succes scrisă de CESE*, 2020, https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-04-19-663-en-n.pdf.

— Înființarea, în 2013, a Grupului ad-hoc „Inițiativa cetățenească europeană” (ICE), care are sarcina de a orienta politica CESE cu privire la ICE și de a formula recomandări de acțiuni instituționale pentru a dezvolta în continuare acest instrument. Grupul ad-hoc menține contacte periodice atât cu organizatorii ICE, cât și cu organizațiile societății civile care sprijină activ ICE și cetățenia activă. Mai multe dintre acestea sunt parteneri permanenți la manifestarea anuală emblematică a CESE, Ziua ICE (organizată în timpul Săptămânii societății civile începând din 2024).

— Organismele de relații externe ale CESE, care monitorizează politicile comerciale și de dezvoltare ale UE prin dialog cu organizațiile societății civile din țările și regiunile din afara UE cu care Uniunea are relații oficiale.

— Înființarea Grupului ad-hoc privind drepturile fundamentale și statul de drept, în 2018, pentru a contracara creșterea populismului și restrângerea spațiilor societății civile. Grupul DFSD urmărește să evalueze situația drepturilor fundamentale, a democrației și a statului de drept în statele membre, acordând atenție deosebită drepturilor esențiale pentru societatea civilă, inclusiv ale partenerilor sociali, cum ar fi libertatea de asociere, libertatea de întrunire, libertatea de exprimare (inclusiv libertatea mass-mediei), dreptul la nediscriminare și situația mai generală a statului de drept. Raportul său anual final contribuie la Raportul anual al Comisiei privind statul de drept.

— Cultivarea îndelungată de către CESE a unei rețele de consilii economice și sociale naționale (CESN). Aceste legături contribuie la consolidarea încrederii dintre cetățeni, societatea civilă și autoritățile publice și asigură participarea actorilor economici și sociali la procesul decizional public.

— Avizul CESE SOC/526 din octombrie 2016 a prezentat mai întâi posibilitatea de a convoca un forum anual pentru organizațiile societății civile, care să dezbată pe teme de democrație, drepturi fundamentale și stat de drept. În SOC/627, adoptat în iunie 2019 ([5]), CESE și-a reiterat propunerea de instituire a unui „forum anual la nivelul UE privind drepturile fundamentale și statul de drept”.

— Propunerea nr. 39 a Conferinței privind viitorul Europei, desfășurată în perioada 2021-2022, recomandă *„[r]eformarea modului de funcționare a Uniunii Europene printr-o mai bună implicare a partenerilor sociali și a societății civile organizate. Consolidarea structurilor existente pentru a reflecta mai bine nevoile și așteptările cetățenilor UE în procesul decizional, având în vedere importanța acestora în viața democratică europeană. În acest cadru, consolidarea rolului instituțional al CESE și capacitarea sa ca facilitator și garant al activităților de democrație participativă, cum ar fi dialogul structurat cu organizațiile societății civile și grupurile de dezbatere ale cetățenilor”*. În continuare, se menționează că *„[o] societate civilă activă este esențială pentru viața democratică a Uniunii Europene”*. Propunerea nr. 36 recomandă: *„[i]ncluderea societății civile organizate și a autorităților regionale și a structurilor existente, cum ar fi Comitetul Economic și Social European (CESE) și Comitetul Regiunilor (CoR), în procesul de participare a cetățenilor”*.

— Avizul CESE SOC/728 pe tema „Testul din perspectiva tinerilor privind politicile UE” este un instrument menit să consolideze participarea tinerilor și integrarea lor în procesul de elaborare a politicilor, pe baza consultării, a evaluării impactului și a măsurilor de atenuare, făcând din CESE prima instituție a UE angajată în implementarea sa. În cadrul CESE, aceasta înseamnă implicarea reprezentanților tinerilor în elaborarea avizelor. În aprilie 2024, Biroul CESE a aprobat o metodologie elaborată de Grupul CESE pentru tineret în vederea aplicării testului din perspectiva tinerilor privind politicile UE în cadrul CESE.

— Înființarea în 2017 a Grupului ad-hoc al CESE privind semestrul european, care este un organism orizontal ce consolidează și sprijină activitatea desfășurată în secțiunile CESE. El se axează pe examinarea propunerilor societății civile europene privind creșterea durabilă și ocuparea forței de muncă, asigurând o contribuție continuă a CESE la ciclul anual al semestrului european.

— Avizul CESE SOC/782 pe tema *„Consolidarea dialogului civil și a democrației participative în UE: o cale de urmat”* este un aviz strategic privind dialogul civil, care a fost adoptat în februarie 2024 și care include multe elemente esențiale pentru a crea o strategie de dialog civil.

([5]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European și Consiliu „Consolidarea în continuare a statului de drept în cadrul Uniunii – Situația actuală și posibile etape ulterioare”[COM (2019) 163 final] (JO C 282, 20.8.2019, p. 39).

— Implicarea CESE fie în organizarea, fie în facilitarea diverselor contribuții și platforme ale societății civile, cum ar fi Forumul european pentru migrație (FEM), Platforma părților interesate privind economia circulară (împreună cu Comisia) și mesele rotunde ale tinerilor. În cursul punerii în aplicare a Agendei 2030 a ONU, CESE a facilitat contribuția societății civile la prima analiză voluntară la nivelul UE a progreselor înregistrate.

3. **Strategia UE de sprijinire, protejare și capacitare a societății civile**

3.1. CESE salută inițiativa Comisiei Europene referitoare la o strategie cuprinzătoare pentru societatea civilă și la o platformă a acesteia. Acest lucru este cu atât mai urgent în contextul actual, când democrația este amenințată, iar spațiul societății civile se reduce, atât în statele membre, cât și la nivel global. Toate resursele societății trebuie mobilizate pentru a construi o UE rezilientă, în special în fața crizelor actuale și având în vedere contextul geopolitic general.

3.2. CESE subliniază importanța lansării unei strategii globale pentru societatea civilă, care să protejeze o societate civilă puternică și autonomă și să creeze o platformă a societății civile la nivelul UE, în care instituțiile europene să poată colabora cu societatea civilă în mod concret și semnificativ.

3.3. CESE reiterează importanța punerii depline în aplicare a articolului 11 din TUE, pentru a completa dispozițiile actuale privind consultările.

3.4. O strategie a UE pentru societatea civilă ar trebui să introducă măsuri bazate pe:

— un mediu sigur și propice pentru societatea civilă;

— sustenabilitate și independență (prin finanțare) și

— participare civică și un dialog civil mai puternice (prin structurarea și promovarea mecanismelor existente și la nivelul UE, prin intermediul unei platforme a societății civile, astfel cum se descrie mai jos).

3.5. UE trebuie să asigure un mediu sigur și propice pentru societatea civilă, prin:

— promovarea și comunicarea rolului și a caracteristicilor specifice ale societății civile organizate, ca pilon esențial pentru democrație, coeziune, participare și inovare socială la nivel regional, național și european;

— dezvoltarea unui mecanism de protecție pentru actorii societății civile și apărătorii drepturilor omului din UE;

— consolidarea rolului CESE ca centru, punte, canal și facilitator pentru societatea civilă organizată la nivelul UE, la nivel internațional și național;

— adoptarea propunerii de directivă a Comisiei Europene privind asociațiile transfrontaliere europene (ECBA) și discutarea elaborării unui instrument juridic similar pentru fundații.

3.6. UE trebuie să promoveze sustenabilitatea și independența prin finanțare, garantând că:

— finanțarea multianuală, coerentă și flexibilă este accesibilă actorilor societății civile și că în cadrul financiar multianual sunt prevăzute resurse adecvate;

— organizațiile societății civile (OSC) sunt implicate în punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea programelor de finanțare relevante;

— sunt depășite obstacolele administrative, de reglementare și fiscale din calea accesului la finanțare și donații, inclusiv cele transfrontaliere;

— toate legile care afectează OSC și activitățile lor respectă pe deplin obligațiile juridice și drepturile fundamentale ale UE și internaționale și că OSC sunt consultate cu privire la modificările legislative care le afectează;

— măsurile care restricționează accesul la finanțare nu sunt puse în aplicare, iar mecanismele administrative, juridice și financiare nu sunt utilizate abuziv pentru a restricționa participarea publicului, acțiunea civică sau libertatea mass-mediei;

— oamenii sunt încurajați să raporteze hărțuirea sau atacurile împotriva OSC și a apărătorilor drepturilor omului și că aceste încălcări sunt înregistrate, investigate și urmărite penal cum se cuvine pentru a susține statul de drept;

— legislația UE privind protecția societății civile organizate este pusă în aplicare corespunzător, inclusiv prin măsuri provizorii, acolo unde este necesar;

— OSC sunt sprijinite prin finanțare durabilă pentru activitatea lor și prin mecanisme de consolidare a capacităților.

3.7. UE trebuie să asigure participarea civică și un dialog civil mai puternice prin promovarea condițiilor adecvate, prin stabilirea unor criterii de referință și prin încurajarea structurilor de dialog la toate nivelurile.

3.7.1. *Promovarea unor condiții adecvate și stabilirea unor criterii de referință*

3.7.1.1. Dialogul civil semnificativ necesită **condiții** adecvate care să permită tuturor părților să se implice, garantând că fiecărei părți i se atribuie roluri și responsabilități clare. Este nevoie și de capacitatea de reacție și responsabilitatea instituțiilor, atât în cadrul, cât și în afara mecanismelor de dialog, în conformitate cu standardele ce guvernează dreptul la bună administrare. Dialogul civil la nivel european nu poate funcționa cum se cuvine în absența unui dialog civil bine gestionat la nivel național. Ca să fi creat un mediu propice pentru un dialog civil eficient și constructiv, trebuie să fie îndeplinite anumite condiții. Printre acestea se numără încrederea, responsabilizarea, transparența și condițiile favorabile participării. Codul de bune practici pentru participarea civilă la procesul decizional, adoptat de Conferința ONG-urilor internaționale a Consiliului Europei, rezumă principiile și condițiile esențiale care pot servi drept orientare. CESE propune ca strategia societății civile să ofere obiective și să definească indicatori cu criterii de referință clare pentru statele membre și instituțiile UE în ceea ce privește spațiile civice și dialogul civil la nivel național.

3.7.1.2. CESE recomandă ca dialogul civil la toate nivelurile, inclusiv la nivelul UE, să aibă următoarele **caracteristici** ([6]):

— Trebuie să fie semnificativ. Dialogul civil este menit să fie o parte reală și concretă a procesului decizional, care oferă schimburi reale și spațiu pentru ca OSC să-și exprime opiniile. Ar trebui să fie real, și nu doar o fațadă pentru democrație.

— Trebuie să fie orientat spre rezultate și să asigure implicarea civilă, atât în dezbaterile privind obiectivele și conținutul măsurilor legislative și al dispozițiilor care privesc societatea civilă, cât și în etapele de evaluare.

— Trebuie să se desfășoare regulat.

— Trebuie să fie transparent, cu norme și criterii accesibile publicului despre modul în care sunt selectate părțile interesate și despre temele ce trebuie acoperite și trebuie să asigure accesul organizațiilor societății civile la toate informațiile relevante.

— Trebuie să fie legitim. Acreditarea OSC trebuie să se bazeze pe o reală legitimitate și reprezentativitate. OSC trebuie să respecte principiile democrației interne, autonomiei, independenței și transparenței, să urmeze un model non-profit și să lucreze în serviciul interesului general sau al unor grupuri de interese specifice.

— Trebuie să permită tuturor părților să facă schimb de idei. Organizațiile societății civile trebuie să-și poată integra propriile inițiative și priorități în agendele statelor membre și ale instituțiilor europene. A decide în comun cu privire la calendarul dialogului poate spori impactul și poate preveni problemele legate de capacitate pentru toate părțile.

([6]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Consolidarea dialogului civil și a democrației participative în UE: calea de urmat” (aviz exploratoriu la solicitarea Președinției belgiene) (JO C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj).

— Trebuie să fie incluziv și reprezentativ, în special pentru cele mai vulnerabile persoane. Asigurarea unei Uniuni a egalității reprezintă garanția că se ține seama de perspectiva de gen, de persoanele LGBTIQ+, migrante, cu handicap și de romi.

— Trebuie să fie structurat și coordonat. Este necesar un serviciu de coordonare, care să fie implicat în activitatea și propunerile OSC.

— Ar trebui să implice un rezultat și acțiuni de monitorizare. La nivel european, instituțiile UE ar trebui să reacționeze la contribuțiile OSC prin intermediul unui tablou de bord public, care să detalieze acțiunile de monitorizare sau să explice de ce nu s-a luat nicio măsură. De asemenea, ar trebui să se colecteze feedback de la participanți.

3.7.1.3. Organizațiile societății civile ar trebui să se exprime solidar, pentru a-și consolida acțiunile.

3.7.2. *Promovarea și consolidarea structurilor de dialog la toate nivelurile*

3.7.2.1. Într-o lume tot mai modelată de conflicte, dezinformare și polarizare socială, UE trebuie să reconsidere urgent rolul societății civile și să consolideze dialogul civil – nu numai ca fundament al legitimității instituționale, ci și ca pilon vital pentru construirea unei Europe mai reziliente, mai incluzive și mai participative ([7]).

3.7.2.2. O strategie pentru societatea civilă ar trebui să abordeze toate tipurile de dialog civil, inclusiv dialogul transversal, dialogul vertical/sectorial și dialogul orizontal (dialogul dintre organizațiile societății civile).

3.7.2.3. Asigurarea unei participări civice mai puternice și a unui dialog civil structurat va necesita timp. Trebuie să evaluăm practicile existente, să învățăm din ele și să elaborăm principii și orientări care, în ultimă analiză, ar putea fi codificate într-un acord interinstituțional privind dialogul civil la nivelul UE. Ca atare, CESE propune adoptarea unui acord interinstituțional privind dialogul civil, facilitat de CESE, pentru a asigura practici coerente în acest domeniu între instituțiile UE și respectând principiile enumerate la punctul 3.7.1 al acestui aviz.

3.7.2.4. De asemenea, CESE este pregătit să se angajeze proactiv într-un dialog semnificativ cu instituțiile UE. Comitetul propune ca, împreună cu Comisia, să organizeze o reuniune anuală pentru a discuta modul în care CE pune în aplicare recomandările avizelor CESE (pe lângă feedbackul scris pe care CESE îl primește deja), pentru a asigura un circuit de feedback. Parlamentul European ar putea invita CESE să participe la ședințele relevante ale comisiilor atunci când pe ordinea de zi se află dosare legislative sau de politică legate de avizele sale. În mod similar, Consiliul ar putea implica periodic CESE în procesul legislativ, pentru a examina și a discuta recomandările sale.

3.7.2.5. În plus, CESE propune inițierea unui amplu proces de dialog (descris ca parte a unui proiect-pilot la punctul 4.3 din prezentul aviz). Acest lucru ar putea contribui la realizarea guvernanței și a structurii dialogului sectorial în viitor ([8]).

3.7.2.6. La nivel european, practicile de dialog civil diferă în prezent foarte mult în termeni de calitate și cantitate. Crearea unor mecanisme de coordonare între instituții și în cadrul lor ar contribui, desigur, la limitarea suprapunerilor și la reducerea la minimum a utilizării resurselor.

([7]) CEPS, *Mapping Civil dialogue in the EU institutions* (Cartografierea dialogului civil în instituțiile UE), 2025, un studiu comandat de CESE la solicitarea Grupului „Organizații ale societății civile”.

([8]) Cu excepția dialogului social sectorial.

3.7.2.7. Astfel cum s-a subliniat într-un nou studiu al CESE ([9]), provocarea actuală este de a garanta că unitățile relevante din instituții aderă la principiile fundamentale – oferind un spațiu adecvat pentru ca vocile societății civile să se facă auzite și instituind mecanisme transparente pentru a integra o contribuție semnificativă în procesul de elaborare a politicilor. Deși există motive de optimism, mai sunt încă multe de făcut. Un acord interinstituțional privind dialogul civil ar permite să se atribuie roluri diferite și să se atingă rezultate diverse, în funcție de rolurile instituțiilor implicate, pornind de la mecanismele existente.

— Pentru Consiliu, pe lângă orice alte instrumente de dialog continuu, ar trebui utilizat semestrul european.

— Pentru Parlamentul European, ar trebui consolidate rolul vicepreședintelui delegat și capacitatea de influență în cadrul grupurilor parlamentare și al comisiilor.

— Pentru Comisia Europeană, eforturile comisarului delegat ar trebui coordonate cu cele ale direcțiilor generale (DG).

— Pentru CESE, ar trebui consolidat rolul Grupului de legătură.

3.7.2.8. Aceste aspecte de mare importanță se referă la consolidarea participării civice prin capacitarea OSC și crearea unor structuri care să sprijine formarea și consolidarea capacităților pentru implicarea comunității. Etapa este esențială pentru finalizarea întregii strategii în cel mai bun mod posibil, iar CESE consideră că este o investiție economică fundamentală pentru viitorul Europei.

4. **Crearea unei platforme a societății civile**

4.1. *Observații generale*

4.1.1. Trebuie să se țină seama cum se cuvine de diversitatea actorilor societății civile, a inițiativelor locale, a ONG-urilor și a platformelor naționale. Fără a recunoaște și a prevedea trăsăturile specifice fiecăruia, asigurând astfel o participare largă, platforma nu va fi eficace sau legitimă. CESE poate juca un rol central în asigurarea acestei legitimități.

4.2. *Fructificarea expertizei și a rețelelor CESE*

4.2.1. Orice analiză trebuie să înceapă prin a examina dacă există structuri sau instituții care ar putea și ar fi dispuse să găzduiască platforma. CESE ar putea și ar fi dispus să găzduiască o astfel de platformă. Având în vedere experiența sa în facilitarea dialogului și a consultării, Comitetul este, de asemenea, bine plasat pentru a acționa în acest sens. Propunerile 38 și 39 ale Conferinței privind viitorul Europei par să vină în sprijinul acestei idei. În conformitate cu propunerea 39, **„rolul instituțional al CESE ar trebui consolidat și capacitat ca facilitator și garant al activităților de democrație participativă, cum ar fi dialogul structurat cu organizațiile societății civile și grupurile de dezbatere ale cetățenilor”**.

4.2.2. Însărcinarea CESE cu găzduirea acestei platforme i-ar permite acestuia consolidarea atribuțiilor, a funcțiilor consultative și a metodelor de lucru, astfel încât să poată acționa ca releu în raport cu societatea civilă. Date fiind experiența, expertiza și rețelele sale, CESE trebuie să fie implicat încă de la început. Această **expertiză** include cunoașterea aprofundată de către membrii Comitetului a domeniilor lor respective, know-how în promovarea dezvoltării armonioase a politicii UE și o reprezentativitate puternică, întrucât membrii sunt mandatați oficial să ia decizii în numele celor pe care îi reprezintă. Activitatea Comitetului este organizată pentru a asigura interacțiunea dintre dimensiunile „tehnice” sau „sectoriale” ([10]) și mai multe aspecte „orizontale”. Această abordare garantează că toate avizele, care sunt elaborate de grupuri de studiu formate din membri cu cunoștințe de specialitate, se bazează pe o excelentă activitate tehnică. CESE oferă și un fel de filtru democratic în secțiunile sale permanente, unde peste 100 de membri dezbat textul, permițând ca majoritatea avizelor Comitetului să fie adoptate în unanimitate, ceea ce reflectă abordarea specifică a Comitetului de a ajunge la un consens social.

([9]) CEPS, *Mapping Civil dialogue in the EU institutions* (Cartografierea dialogului civil în instituțiile UE), 2025, un studiu comandat de CESE la solicitarea Grupului „Organizații ale societății civile”.

([10]) Aceasta este diferită de dialogul social sectorial.

4.2.3. CESE are acces la o rețea vastă și unică. Membrii CESE provin din societatea civilă de la nivel național, astfel încât pot contribui la politicile UE de la nivel local și pot răsfrânge dezbaterile europene către comunitățile locale.

4.3. *Structura și guvernanța platformei societății civile*

4.3.1. Pe baza experienței și a rețelei sale, CESE propune lansarea unui **proiect-pilot** în parteneriat cu Comisia Europeană, care să stabilească un **amplu dialog** încă din primele etape ale procesului politic. Accentul principal ar fi pus pe chestiuni legate de democrație, drepturi fundamentale și statul de drept, care ar fi discutate în cooperare cu Grupul DFSD al CESE. Platforma societății civile ar urmări să extindă participarea organizațiilor societății civile care se ocupă de democrație, drepturi fundamentale și statul de drept, pentru a identifica problemele de interes deosebit pentru OSC de la nivel local și a contribui la rapoartele CESE și ale Comisiei Europene cu privire la aceste aspecte. CESE propune înființarea unui grup de coordonare în cadrul platformei, format din Comisia Europeană, CESE și Grupul de legătură, pe baza modelului FEM. Platforma va contribui la conferința anuală a CESE privind statul de drept și drepturile fundamentale. Și contribuțiile din cadrul Săptămânii societății civile ar contribui la activitatea platformei, în moduri care urmează să fie definite de grupul de coordonare (de exemplu, alocând o zi pentru activitatea platformei).

4.3.2. Grupul de coordonare ar fi responsabil de lansarea proiectului-pilot și ar conveni asupra unor mecanisme pertinente de guvernanță și participare. Ar trebui elaborată în continuare o propunere concretă de proces. După punerea sa în aplicare, grupul va evalua proiectul și va propune măsuri viitoare pentru a facilita procese similare de dialog la scară largă cu privire la alte subiecte-cheie relevante pentru societatea civilă. În fiecare an, grupul de coordonare va conveni asupra temelor și calendarelor exacte ale proiectului.

4.3.3. CESE consideră, de asemenea, că strategia (inclusiv platforma) ar putea, în viitor, să contribuie la următoarele:

— elaborarea unui raport, o dată la doi ani, cu privire la activitățile strategiei și la toate activitățile de dialog civil desfășurate prin intermediul platformei și de către fiecare direcție generală;

— crearea unui tablou de bord anual, sub forma unui forum public de discuții cu privire la rezultatele activităților de monitorizare a dialogurilor;

— organizarea unui forum anual, în parteneriat cu Comisia Europeană, care ar putea face parte din Săptămâna societății civile.

4.3.4. Acest proiect-pilot ar reprezenta o oportunitate de a dezvolta în continuare și a oferi o structură formală cooperării structurate existente cu organizațiile societății civile. CESE a experimentat deja diverse modalități de stabilire a unui angajament sistemic cu organizațiile societății civile, inclusiv prin: i) cadrul FEM; ii) spațiile de reflecție (*convening spaces*) puse la dispoziție de Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului (NAT) a CESE, unde organizațiile societății civile să se întâlnească și să pregătească contribuții comune la procesele UE și internaționale; și iii) lucrările Grupului de legătură legate de contribuția CESE la programul anual de lucru al Comisiei. Aceste inițiative și altele ar putea deveni parte a proiectului-pilot din cadrul unei structuri unice de guvernanță (care cuprinde Comisia Europeană, CESE și Grupul de legătură). Întrucât se bazează pe structuri și instrumente existente, proiectul-pilot ar putea fi pus în aplicare rapid și fără întârziere. În același timp, succesul său ar depinde de furnizarea de resurse adecvate și de activități de consolidare a capacităților destinate OSC.

4.3.5. Această platformă ar avea următoarele obiective:

— să îndrume dialogurile (facilitate de organele de conducere) privind democrația, drepturile fundamentale și statul de drept și, ulterior, să orienteze contribuțiile către procese politice esențiale, cum ar fi programul anual de lucru al Comisiei Europene;

— să găzduiască o conferință anuală de dialog civil, eventual în timpul Săptămânii europene a societății civile, pentru a prezenta și a perfecționa proiectele de recomandări, împreună cu toate părțile interesate implicate;

— să monitorizeze dialogul civil prin intermediul unui tablou de bord anual, care să contribuie la rapoartele bienale privind acest dialog; și

— să contribuie la acordul interinstituțional.

4.3.6. Comisia Europeană ar trebui să prevadă dispoziții adecvate pentru a consolida dialogul civil european la toate nivelurile și, mai precis, a oferi finanțare pentru a pune în aplicare proiectul-pilot propus. Fără o finanțare adecvată, strategia pentru societatea civilă nu poate fi pusă în aplicare. După doi ani și jumătate (la mijlocul mandatului Comitetului), CESE, organizațiile societății civile și Comisia Europeană ar urma să procedeze la o evaluare, pentru a îmbunătăți procesul și a stabili următoarele etape de dezvoltare.

Bruxelles, 17 iulie 2025

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Oliver RÖPKE